

Cesta po USA

Amerika, Amerika. Ne, to není chyba tisku. To je vyjádření skutečnosti. Amerika je totiž vždy země kontrastů, dvou tváří. Totální bohatství a chudoba k neuvěření. Sociální vymoženost, drogy, lidé na chodnících. Absolutní tolerance, rasová nesnášenlivost. Sex ve všech podobách a tříletá děvčátka v dvoudílných plavkách na plážích Pacifiku. Obrovské prostory bez konce města, kde Evropan začne pociťovat beznaděj a tíseň – lidská mraveniště se svými zákony. Proto i pocity po prvních setkáních začnou být protikladné. Obdiv i odpor. Je to jiný svět. Na Američanech je nejzrádnější, že vypadají většinou jako „my“. Přitom jejich životní styl, názory, cíle jsou někdy vzdálenější a nepochopitelnější než třeba u Číňanů.

Nechme úvah, historických souvislostí. Jaká je Amerika?

Měl jsem na poznání pouhé dva měsíce. S kamarády vodáky jsme se dali dohromady a splnili dávná přání a plány. Zásluhou Jirky Habrmana, šéfa několika vodáckých výprav, byla stěžejní částí programu lákavá záležitost – splutí řeky Colorado v Grand Canyonu. Všem předcházela jako vždy hromada starostí a zmatků. Vše dobře dopadlo a koncem června nás devět přistálo v Los Angeles. Takže – pár postřehů a vzpomínek.

První, co mě zarazilo po přistání v Los Angeles (Američané říkají v „El Ej“) – vyšel jsem před jeden z mnoha východů letiště a chtěl je projít po okolí. Nešlo to. Kdo by taky v Americe chodil pěšky?! Většina má auto, pro chudé jsou taxíky a pro ty ještě chudší autobusy. Tohle mě hned na začátku vyléčilo z mých plánů o procházkách americkými městy. Moc bych toho stejně většinou neviděl a bolelo by mě za krkem z věčného koukání vzhůru na mrakodrapy. Centra měst – city – jsou si většinou podobná. Neosobní, úchvatná, sklo, ocel, lesk. Banky, obchodní společnosti, mezi tím se procházejí ortodoxní židé v černém oblečení, klobouku, s pejzy. Nádherný kontrast. Viděl jsem dvě města, která mají svou tvář. San Francisco a Salt Lake City. Ale šup zpět do Los Angeles. Kromě centra a Hollywoodu je to obrovská, roztahaná vesnice. Přizemní baráky, křižovatky, teplo, prach, oči bolí od slunce. Orientace žádná.

Byli jsme rádi, když se nám v jedné ze stovek prodejen ojetých automobilů podařilo koupit dvě auta. Zároveň to byla první lekce a majitel obchodu se musel ještě dlouho smát, jak nás oškubal. Užili jsme si oprav do sytosti a krásná ukázka obchodu byla, když nám k jednomu z aut prodal úplně nové rezervní kolo. Když jsme měli později v Nevadě, v poušti,

defekt, zjistila se drobná vada – byla to rezerva z úplně jiného typu auta. A tak jsme se s pomocí Hanky, která už ve státech žije delší dobu, učili nakupovat. Pravidla jsou kupovat v co největších obchodech, co nejpozději, z co nejnižších regálů. Čím víc se musíte pro zboží ohnout, tím bývá levnější. Pokud je cokoliv z potravin balené, zpracované, platí se víc. Vyžívali jsme vlny zdravého stravování – makrobiotiky. Maso totiž bylo laciné a bez ohledu na cholesterol jsme se nacpávali vajíčky.

Přesouvali jsme se po nádherné přímořské magistrále, která lemuje velkou část Kalifornie do San Diega, na hranice s Mexikem. Pohledy na Pacifik a první koupání v oceánu byly nezapomenutelné. Ze San Diega už jsme jeli do Arizony. Cesta vedla přes hlavní město tohoto státu Phoenix na sever, ke Grand Canyonu. Tato největší jizva země je něco nepředstavitelného. Všechny prospekty publikace a fotografie jen těžko postihnou to, co vytvořila ve vyprahlé obrovské náhorní planině řeka Colorado za milióny let – místy až dva kilometry hluboký kaňon. Řeku viděli poprvé španělští dobyvatelé při svých cestách za zlatem. My jsme tento div přírody uviděli poprvé z Desert View, jednoho z mála míst, kde lze tam dole v hloubce spatřit klikatící se řeku. Trochu mě zamrazilo. Ale čas nás tlačil.

Na břehu Colorada jsme se konečně setkali s našimi přáteli z Německa, byla s nimi i jediná dívka výpravy, Uschi. Toto místo se jmenuje Lees Ferry a je zde stanice, kde rangeři organizují vše potřebné před vyplutím. Zde se dá nastoupit na řeku. Pak až na konci. Jinak jen vrtulník. Pro ty co na to mají. Ranger z nás měl trochu zamotanou hlavu, nemohl pochopit, že nemáme přenosný záchod. Raději nám ho půjčil a předvedl instruktáž. Dali jsme zásoby dohromady, kluci připravili nafukovací Matyldu, kajaky. Vyrazili jsme. Čekalo nás tři sta mil plavby, přes šedesát těžkých peřejí, voda kolem 5°C a vzduch kolem 40°. Kolem vysoké skalní stěny všech barev a tvarů. Překvapivé množství druhů rostlin, kaktusů, květin. Spousta brouků, plazů, ještěrek, motýlů všech barev. Kroužící ptáci nad hlavou. Všechna ta krása kolem pomáhala překonat únavu, napětí, stereotyp vaření, přenášení zásob, hledání místa k táboření. Prostě to, co provází každou výpravu. Oblíbená byla hlavně služba u hajzlíku. Ale umíte si představit frekventovanou turistickou oblast, kde nenajdete na zemi špačka od cigarety, papír, konzervu a hlavně „to“, co zkrášluje přírodu u nás?

Těžko se mi uspořádávají všechny dojmy a zážitky. Setkání s americkými raftery, kteří vozí turisty za peníze, mají ohromné a bezpečné nafukovací lodě s přívěsnými motory. Hovořili jsme s paní Georgie Clark, která už toto řemeslo provozuje od roku 1950! Jako první žena. Stará vrásčitá paní s nezbytnou plechovkou piva. Ví, že ji přátelé přezdívali „stará říční

krysa“ a nezlobí se proto. Nádherný byl pohled na řeku z výšky, z ruin prastarého puebla Indiánů Anasazi. Zajímavé bylo setkání s Indiány Hualapai, kteří na konci kaňonu na svém území vozí turisty za peníze po „své části řeky“. Jsou usměvaví, obtloustlí, přátelští, a protože nám už docházely potraviny, mohli jsme pro ně asi dva dny pracovat. Za jídlo a Coca-Colu. Holt, poměry se mění. Hrozná byla bouřka, kdy se kromě deště a krup na nás začaly valit vodopády vody a kamenů z okolních skalních stěn. A hlavně peřeje, kdy horší, než ta masa pěnící vody, byl zvuk, který vydávaly. Kluci na kajacích předváděli pravé divy, nám se s Matyldou podařilo taky projet bez havárie. Po více než dvou týdnech plavba skončila.

Řeka Colorado je zastavena nad přehradou Lake Mead. Vše dobře dopadlo a já jsem si s obdivem vzpomněl, že tuto trasu absolvoval před více než 100 lety poprvé John Powel na dřevěné veslici. Inu – jak se říká – na dřevěných lodích mohli jezdit jen železní muži.

Grand Canyon je za námi a nás čeká hlavní město zábavy a hazardu – Las Vegas.

Míro J. Kadlubiec

John Powel – kresba Milan Kohut